

KASVUN

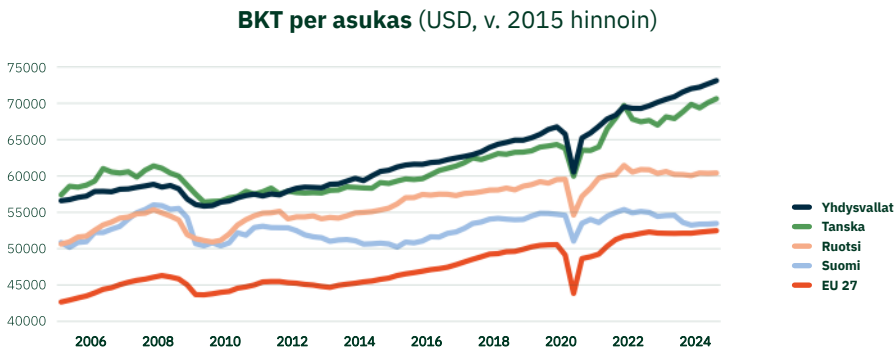
ReStart

EK:n esitykset kasvun
käynnistämiseksi
Suomessa

Kasvu on suomalaisen hyvinvoinnin edellytys

Suomen valtion ja kuntien taloudellinen tila on historiallisen huono. Valtion menoja joudutaan säästämään kovalla kädellä ja silti velan kasvu ei tahdo pysyä kurissa. Huono tilanne on jatkunut jo 17 vuoden ajan, joten kyse ei ole ohimenevästä suhdannevaihtelusta.

Kuvio 1 – Bruttokansantuote asukasta kohden. Lähde: OECD

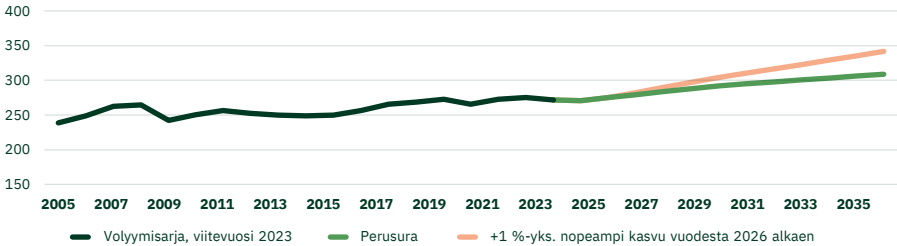
On käynyt selväksi, että pelkästään kustannuksia säästämällä Suomi ei lähde nousuun. Jotain täytyy uskaltaa tehdä merkittävästi toisin kuin aiemmin ja riittävän rohkeasti, jotta käänne olisi mahdollinen. Katse on siirrettävä julkisista menoista myös julkisiin tuloihin: miten ne saataisiin nopeampaan kasvuun?

Valtion tulojen kestävä kasvu riippuu täysin yritysten kasvusta ja niiden synnyttämien uusien työpaikkojen määrästä. Yritysten kasvu on avain Suomen kasvuun ja edellytys suomalaisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen tulevaisuudessa. Siksi keskitymme tässä julkaisussa siihen, miten kasvua voisi Suomessa vauhdittaa. Tämä kasvu vaatii myös onnistumisia kansainvälisillä markkinoilla.

Jos Suomen bruttokansantuotteen kasvu olisi vuosi vuodelta yhden prosenttiyksikön verran nopeampaa, se tuottaisi noin 40 prosentin kokonaisveroasteella verotuloja vuodessa 1,2 miljardia euroa. Kymmenessä vuodessa tämä tarkoittaisi

kumulatiivisesti 66 miljardia euroa. Vertailun vuoksi: vuoden 2025 talous-
arviossa valtion tulot ovat 76,6 miljardia euroa. Pitkäjänteisen kestävä kasvun
synnyttäminen on suomalaisten hyvinvoinnin ja valtion talouden tasapainon
kannalta jopa tärkeämpää kuin menojen leikkaaminen.

Suomen BKT volyyymi (mrd. euroa, v. 2023 hinnoin)

Kuvio 2 – Havainnollistus BKT-kehityksestä Valtiovarainministeriön ennustettua perusuraa nopeammalla kasvulla

Tätä julkaisua varten olemme tutkineet erilaisten toimenpiteiden vaikutuksia Suomen bruttokansantuotteen kasvuun. Lisäksi olemme arvioineet, kuinka tehokkaasti toimenpiteet maksavat itsensä takaisin. Ehdotukseen on nostettu ne toimenpiteet, joilla on kaikkein suurin vaikutus kasvuun ja/tai korkein itserahoitusosuus.

Helsingissä 5.2.2025

Aaro Cantell

- EK:n hallituksen puheenjohtaja 2025
- Kasvutyöryhmän puheenjohtaja
- Normetin hallituksen puheenjohtaja

Kasvun ReStart –julkaisun esityksiä on EK:n hallituksen 20.5.2024 toimeksiantamana valmistellut yritysjohtajista koostunut kasvutyöryhmä: Aaro Cantell (Normet), Elina Björklund (Reima), Alexander Bargum (Algol), Janne-Olli Järvenpää (Mehiläinen), Sebastian Nyström (SOK), Risto Penttinen ja Laura Tarkka (Scandic Hotels).

Tiivistelmä ehdotuksista kasvun käynnistämiseksi

Tehokkaampi, itserahoittava verotusuudistus

- Alennetaan yhteisövero 15 prosenttiin. Sen rinnalla **uudistetaan osinkoverotus** niin, että osingoista 1/3 on verovapaata ja 2/3 on verotettavaa pääomatuloa.
- Poistetaan perintö- ja lahjaverot.
- Alennetaan ansiotuloverotuksen ylimpiä marginaaleja noin 50 prosenttiin.

Rohkeaa kasvuhalu – asenteet kuntoon!

Lisää osaajia

- Otetaan Suomessa pitkän aikavälin tavoitteeksi **45 000 kansainvälisen osaajan muuttovoitto**, jolla turvataan kasvuun tarvittava työvoima ja taklataan julkisen talouden kestävyysvaje.
- Luodaan **ulkomailla asuville kannusteita** palata Suomeen muuttamalla avainhenkilöiden verotusta.

Sääntelystä kilpailuetu

- **Kevennetään tavoitteellisesti yritysten hallinnollista taakkaa ja sääntelystä syntyviä kustannuksia, houkutteellaan uusia investointeja, sujuvoitetaan investointihankkeiden luvitusta ja toteutetaan sääntelykokeiluja.** Tehdään Suomesta EU:n sujuvin ja ennustettavin toimintaympäristö, joka houkuttelee investointeja. Uutta hallintoa testataan sääntelykokeiluilla.

1

Kasvun kannustimet

INVESTOINTIEN MÄKISTARTTI

TOIMENPIDE 1

Alennetaan yhteisövero 15 prosenttiin. Vaikutus talouskasvuun +3–4 prosenttia ja työllisyyteen +50 000 – itserahoitusaste 100 prosenttia.

Kilpailukykyinen verotus olisi yrityksille vahva signaali investointien pitkän, kuivan kauden jälkeen. Siksi yhteisöveron lasku 15 prosenttiin olisi oikea ja rohkea liike juuri nyt.

Miksi esitämme yhteisöveron alentamista 15 prosenttiin?

Yleensä kun arvioidaan yhteisöveron alennuksen vaikutuksia valtiontalouteen ja verokertymään, ovat huomion kohteena yrityksen voitot. Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen Etlan tuoreessa muistiossa (Kangasharju 2024) analysoitiin muitakin vaikutuksia, joiden pohjalta yhteisöveron lasku näyttäytyy uudessa valossa.

Etlan muistiossa todetaan, että yhteisöveron alentaminen maksaa itsensä takaisin, kun kaikki hyödyt otetaan huomioon. Tämä vaikutus ei ole välitön, minkä vuoksi se vaatii poliittisilta päätöksentekijöiltä kykyä katsoa yli horisontin – ymmärrystä pitkän aikavälin vaikutuksista.

Yhteisöveron keventämisen hyvien vaikutusten lista on pitkä.

Kun yrityksen nettovoitto kasvaa, omistajan investointi- ja osingonmaksukyky vahvistuvat. Sen seurauksena yrityksen markkina-arvo nousee ja yrityksen mahdollisuudet saada uutta pääomaa paranevat. Yrityksen kilpailukyky kohenee ja sille avautuu mahdollisuuksia kasvattaa markkinaosuuttaan.

Investoinneista merkittävän osan tekevät kansainväliset yritykset, joilla on mahdollisuus valita investointien kohdema. Alhaisen yhteisöveron Suomesta tulee kansainvälisesti houkuttelevampi investointiympäristö.

Kotimaassa toimivien yritysten investoinnit lisääntyvät. Kasvavien investointien myötä kasvavat yritysten mahdollisuudet ja suoranainen tarve työllistää ihmisiä.

Vuonna 2023 kokonaisverotulot olivat Suomessa 116 miljardia euroa, jotka muodostivat 42,5 prosenttia bruttokansantuotteesta. Vuoden 2023 luvuilla laskettuna yhteisöveroasteen laskeminen 20 prosentista 15 vähentäisi julkisen sektorin verotuloja 1,9 miljardia – mikäli muita tekijöitä ei oteta huomioon. Mutta toisessa vaakakupissa on runsaasti muita tekijöitä, jotka kääntyvät verotuloiksi.

Kun investoinnit lisääntyvät, tuottavuus- ja talouskasvu kiihtyvät. Etlan mukaan yhteisöveron laskeminen 20 prosentista 15 prosenttiin voisi kasvattaa Suomen bruttokansantuotetta kertaluonteisesti jopa neljä prosenttia. Kun työllisyys paranee, työntekijöiden maksamien ansio- ja kulutusverojen määrä puolestaan kasvaa.

Etlan laskelmissa veronalennuksen suoraksi itserahoitusasteeksi arvioidaan 37 prosenttia, jolloin supistuneita verotuloja jää katettavaksi noin 1,2 miljardia. Etlan laskelmissa kasvaneiden voittojen, investointien ja niiden kerrannaisvaikutusten panos bruttokansantuotteeseen on 1 prosentti. Rahaksi muutettuna tämä tarkoittaa 1,4 miljardia euroa. Jos katettavia verotuloja oli 1,2 miljardia, kuten aiemmin arvioitiin, kokonaislaskelma on plussan puolella.

Veromuutoksen kiihdyttämät investoinnit vaativat osaavaa, oikein koulutettua työvoimaa. Siksi on tärkeää, että verouudistuksen rinnalla pidämme huolta oikein suunnatusta koulutuspolitiikasta, julkisten palveluiden tuottavuudesta, työmarkkinoiden sujuvasta toiminnasta ja muuttovoitosta, joka pysäyttäisi työvoiman kutistumisen.

SELKEÄ VERO ON KAUNIS

TOIMENPIDE 2

Uudistetaan osinkoverotus niin, että osingoista 1/3 on verovapaata ja 2/3 on verotettavaa pääomatuloa – yksinkertaistaa verotusta ja vapauttaa pääomia kasvuun – itserahoitusaste yli 100 prosenttia.

Neutraali ja suoraviivainen verojärjestelmä tukee kasvua, koska se ei vääristä päätöksiä tai lukitse pääomia. Seurauksena on yhdenvertainen ja yhdenkertainen verotus.

Kasvu tarvitsee pääomaa ja siksi verouudistuksen tavoitteena pitää olla pääomien optimaalinen kohdentaminen. Tällöin pääoma pääsee kohdentumaan uudelleen tehokkaammalla tavalla. Tuloksena on terveempi riskinotto, eikä yrityksellä ole tarvetta askarrella taserakenteita tai osinkoja verosyistä.

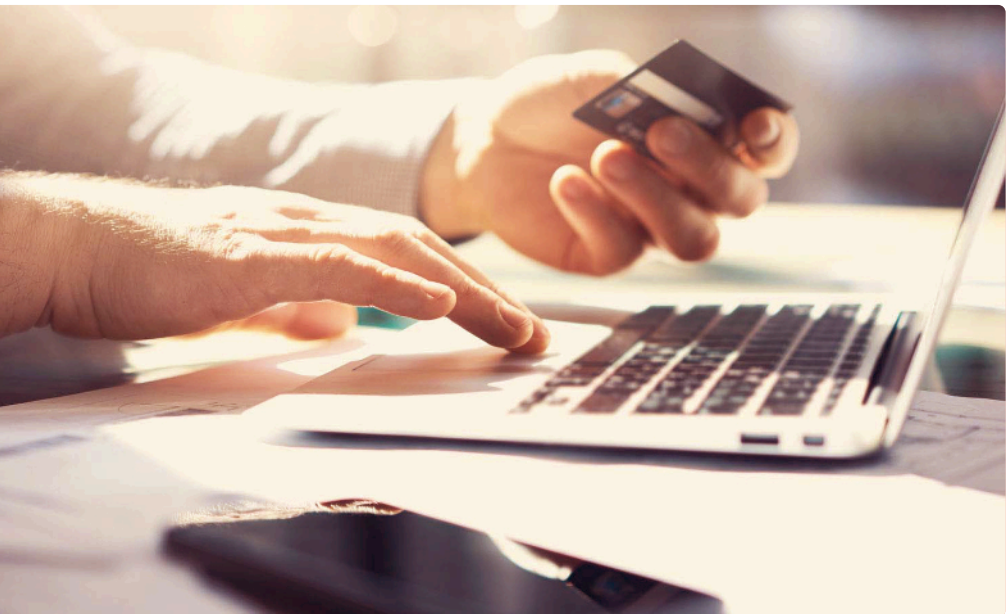
Nykyään listaamattoman yhtiön jakama osinko jaetaan yhtiön nettovarallisuuden perusteella pääoma- ja ansiotuloon. Siltä osin kuin osinko vastaa nettovarallisuudelle laskettua kahdeksan prosentin tuottoa, osingon veronalainen osuus katsotaan pääomatuloksi. Nettovarallisuudelle lasketun tuoton ylimenevän osan veronalainen osuus katsotaan ansiotuloksi. Tämän jaon tavoitteena on ollut rajata pääomatuloverotus yritykseen sijoitetulle omalle pääomalle laskettuun kohtuulliseen tuottotasoon ja estää tätä suuremman tuoton nostaminen pääomatulona.

Aineettoman pääoman ollessa nykyisin yhä tärkeämmässä asemassa tämä erottelu on vanhentunut. Yritysten tase ei siis ainoastaan riitä kuvaamaan toiminnan kokoa tai korreloi tuoton kanssa.

Uudistuksen myötä merkittäviä pääomia vapautuisi uusiin kohteisiin. Osinkoja jaettaisiin todennäköisesti nykyistä enemmän, jolloin osinkoveropohja vahvistuisi ja verotuotot kasvaisivat.

Kuvatun kaltainen osinkoverouudistus tuottaisi verojärjestelmään parempaa ennakoitavuutta. Se vähentäisi omistajien halua verosuunnitteluun ja pitäisi pääomat paremmin kiertossa. Uudistus myös madaltaisi listautumiskynnystä. Lyhyellä aikavälillä uudistuksen kasvuvaikutus olisi positiivinen, joskin tarkkojen euromääraisten tai bruttokansantuotevaikutusten laskeminen on käytännössä mahdotonta.

Jos osingonjaon verotus järjestetään tässä ehdotetulla tavalla, ratkaisisi se myös polemiikin osinkoverotuksen keventämisestä holding-yhtiöitä ja osakevaihtoa hyödyntämällä.

VAPAUTETAAN KAHLITUT PÄÄOMAT!

TOIMENPIDE 3

Poistetaan perintö- ja lahjavero – vapauttaa pääomia veronmaksusta kasvuun – itserahoitusaste 50–100 prosenttia.

Perintö- ja lahjaveron osalta Suomi on lähiympäristössään poikkeus. Ruotsi luopui verosta vuonna 2005 ja Norja 2014. Myöskään Virossa ei ole perintöveroa. Ruotsalaiset keräävät rahapuskureita kasvuun, suomalaiset veronmaksuun.

Perintö- ja lahjaveron poisto antaisi lisämahdollisuuksia kasvuun ja vahvistaisi yritystoiminnan jatkuvuutta. Ja silloin, kun omistaja miettii, missä jatkaa yrityksen toimintaa, Suomi olisi verotuksellisesti neutraalissa asemassa verrattuna naapureihinsa.

Perintö- ja lahjaveron haitalliset vaikutukset liittyvät ensisijaisesti sukupolvenvaihdoksiin, sillä omistajat joutuvat varautumaan tuleviin veroseuraamuksiin. Perintöveron maksu rahoitetaan pääosin osingoilla (70 prosenttia) ja verojen maksuun varatut pääomat ja osingot ovat pois investoinneista ja omavaraisuudesta. Sukupolvenvaihdos on monivuotinen prosessi, varojen irrottaminen veron maksuun hankalaa eikä rahoitusmarkkinoilta automaattisesti löydy lainaa kohtuullisin ehdoin.

Tarvitaan yli sukupolvien kasvavia yrityksiä. Vuonna 2013 tehdyn tutkimuksen mukaan sukupolvenvaihdoksen läpikäyneet yritykset jakoivat 19 prosenttia enemmän osinkoja, investoivat 30 prosenttia vähemmän ja tekivät viidenneksen heikompaa tulosta kuin yritykset, joissa vaihdosta ei toteutettu (Ropponen 2013).

Jos perintö- ja lahjavero poistuisi, voitaisiin pääomia vapauttaa tuotannollisen toiminnan kehittämiseen ja yritysten fokus siirtyisi oikeaan kohtaan – kasvun mahdollistamiseen. Veron poisto kerryttäisi kotimaista pääomaa ja pitkällä jäniteellä se kasvattaisi omistamisen kulttuuria ja osaamista.

Perintö- ja lahjaveron on myös henkinen käsijarru. Omistajien uusi sukupolvi huolehtii tulevista puskureista ja saattaa lähteä liiketoiminnassaan liikkeelle ylivarovaisesti tai arvioida kasvun riskit tarpeettoman suuriksi.

Perheyritysten liitto (2025) on arvioinut, että vähintään 50 henkeä työllistävässä yrityksissä perintö- ja lahjaveron maksuun varattuja varoja olisi noin 1,5 miljardia euroa. Jos tarkastelu ulotetaan vähintään 10 henkeä työllistäviin yrityksiin, nousee arvio jo yli 5 miljardiin euroon. Tuore tutkimustieto (Ropponen 2025) kertoo myös, että järjestelmänä Suomen perintö- ja lahjaveron on mutkikas, aiheuttaa hallinnollista taakkaa ja tuottaa siihen nähden vähän verotuottoja. Perintö- ja lahjaveron ei myöskään näyttäydy oikeudenmukaisuuden tai tulonjaon uudelleenjakamisen näkökulmasta erityisen onnistuneena.

Muun maailman muutokset alleviivaavat tämän verouudistuksen tarpeellisuutta. Viime vuosina on myös noussut esiin globaaleja tai turvallisuuspoliittisia riskejä, jotka saattavat jarruttaa ulkomailta tulevan pääoman kertymistä. Tällöin kotimaisen pääomahuollon merkitys korostuu.

Perintö- ja lahjaveron kohtalosta on keskusteltu toistuvasti. Suomessa on ylikorostunut oikeudenmukaisuutta painottava näkökulma, kun talouskasvun kannalta nykyisessä tilanteessa pitäisi arvioida myös ratkaisun tehokkuutta ja vaikutusta talouden kasvuun. Suuren yleisön mielipide asiassa on kirkas. Suomalaiset kokevat veron poistamisen tai keventämisen suhteellisen laajasti oikeudenmukaiseksi ja toivottavaksi (EVA 2024).

Perintövero tuottaa valtiolle budjetti-arvion mukaan 949 miljoonaa euroa. Jos vero poistetaan, poistuu samalla perintöverotusarvon käsite, jolloin valtiolle kertyisi enemmän luovutusvoittoveroa omaisuutta myytäessä. Tämän lisäverotuoton määrä voisi olla karkeasti arvioituna noin 500 miljoonaa euroa, mikä merkitsi noin 50 prosentin itserahoitusastetta. Samalla Verohallinnon hallinnollinen taakka vähenisi merkittävästi.

MIKSI KANNATTAISI PONNISTELLA?

TOIMENPIDE 4

Alennetaan ansiotuloverotuksen ylimpiä marginaaleja noin 50 prosenttiin – kannustaa työn tekemiseen ja parantaa tuottavuutta – itserahoitusaste 100 prosenttia.

Innovaatiot ja parempi tuottavuus syntyvät ihmisten toiminnasta. Ne edellyttävät sitä, että joku on valmis tekemään enemmän.

Suomessa tämä ponnistelu palkitaan kuitenkin huonosti. Ylin marginaalivero – määrä, jonka verojen nousu vie lisätuloista – on Suomessa 59 prosenttia vuonna 2025, kun se on esimerkiksi Ruotsissa 53 prosenttia.

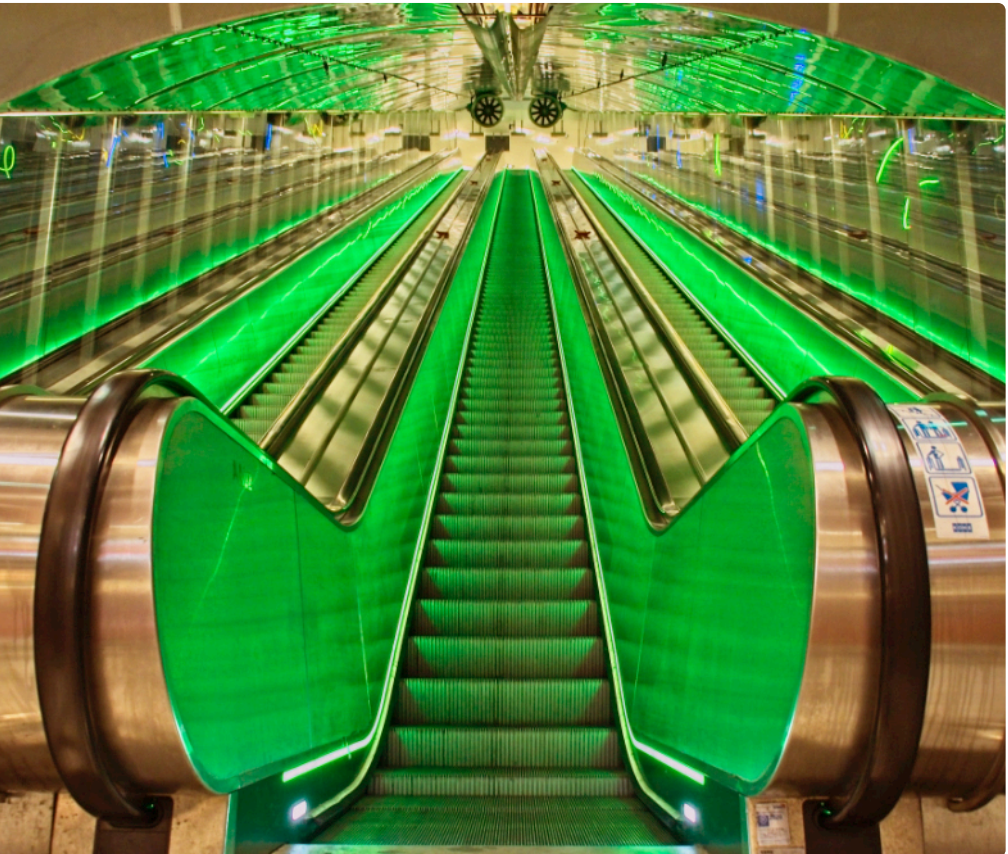
Kireät marginaaliverot eivät kannusta ihmisiä tekemään lisää töitä, sillä tehdystä työstä saaduista lisäansioista jää vähemmän käteen. Nämä vaikutukset tuntuvat varsinkin korkeamman tuottavuuden yrityksissä ja liiketoiminnoissa, joissa vallitsee osaajapula. Suomella on selvä pullonkaula osaajien kohdalla ja juuri osaajien työpanoksella on suurin vipuvaikutus koko talouden kasvuun. Tällöin on tärkeää, että heidän työpanoksensa on mahdollisimman suuri. Kun työtunteja jää tekemättä, sillä on myös välillisiä vaikutuksia. Esimerkiksi terveys- ja hoiva-alan ammateissa vähenevä työpanos näkyy asiakaskunnan heikompana hyvinvointina.

Viimeaikainen taloustieteellinen tutkimus tukee korkeimpien marginaaliverojen höllentämistä (Akcigit ym. (2022); Kleven ym. (2023); Kangasharju ja Kuusi (2023)). Analyysit osoittavat, että korkeilla marginaaliveroilla on suuremmat haitat palkansaajille kuin aiemmin on arveltu.

Suomi on parlamentaarisesti sitoutunut nostamaan TKI-menojen osuuden neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuonna 2030. Jos ja kun tämä tavoite halutaan saavuttaa, on tärkeää huolehtia TKI-menojen ytimessä olevien osaajien kannustimista. Muuten emme saa panostuksista parasta lopputulosta.

Ruotsissa astui vuonna 1995 voimaan niin sanottu värnskatt, jonka voisi vapaasti suomentaa ”raippaveroksi”. Se oli väliaikaiseksi tarkoitettu lisävero ylimmille tuloluokille. Vuonna 2020 verosta luovuttiin ja sitä maksaneiden verotus keveni viidellä prosenttiyksiköllä. Ruotsissa keskushallinnon rahankäyttöä ja tehokkuutta valvovan Riksrevisionin (2023) mukaan ratkaisun itserahoitusaste oli 120 prosenttia, toisin sanoen lisäveron poistaminen lisäsi verotuloja. Muutoksesta kaksi kolmasosaa selittyi tehtyjen työtuntien kasvulla.

Ruotsin kokemusten tukemana on realistista ajatella, että Suomessa tehtävä muutos rahoittaisi itse itsensä ja sen kasvuvaikutus olisi positiivinen. Suomen Pankin tuore muistio joulukuulta 2024 tukee ajatusta.

Toimenpide	Staattinen verotuottovaikutus	Itserahoitusaste ml. laajemmat vaikutukset	Kertaluonteinen kasvuvaikutus BKT:hen	Kasvuvaikutus per vuosi 5 vuoden jälkeen BKT:hen
Yhteisöveron lasku 15 %:iin	-2 mrd.	100 %	+3-4 %	0-0,5 %
Osinkoverotuksen yksinkertaistaminen malliin 1/3 verovapaata, 2/3 pääomaveron alaista	+81 milj.	Yli 100 %	Positiivinen, neutralisoi pääomien ja yritysvarallisuuden verotuksen	0-0,5 %
Perintö- ja lahjaveron poisto	-949 milj.	50-100 %	+0,5 % (veroon varattujen pääomien vapautuminen investointeihin luo väliaikaisen kasvuvaikutuksen)	Positiivinen, kotimaisen omistamisen vahvistaminen ja pitkäjänteisen kasvun kiihdyttäminen.
Ylimpien rajaveroasteiden rajaaminen n. 50 %	-525 milj.	100 %	Positiivinen	
Avainhenkilöiden verotuksen ulottaminen ulkomailta muuttaville suomalaisille (kts. seuraava luku)	Vähäinen	100 %	Positiivinen, mutta vaikutus vähäinen	Riippuu henkilöiden innovaatioista, pysyvyydestä jne.
Avainhenkilöiden verotuksen muuttaminen esim. tulosta 25 % verovapaata, 75 % veronalaista (kts. seuraava luku)	Vähäinen	100 %	Positiivinen, mutta vaikutus vähäinen	Positiivinen, mutta vaikutus vähäinen
Yhteensä			Suuruusluokkaa +4 %-yks. %, lisäksi työllisyysvaikutus suuruusluokkaa +50 000 lisätyöllistä	Potentiaalia nostaa pitkän aikavälin vuosittaista kasvupotentiaalia +1,0 %-yks. huomioiden toimien yhteisvaikutus

Taulukko 1 – Yhteenveto verotoimista ja arvio niiden vaikutuksista

ROHKEAA KASVUHALUA – ASEENTEET KUNTOON!

TOIMENPIDE 5

Kutsumme yritysten omistajat, hallituksen ja toimivan johdon käymään läpi strategiansa ja toimenpiteensä kasvun näkökulmasta. Miten synnyttämme kasvuhaluja ja kykyä hyödyntää mahdollisuudet?

Vain 17 prosenttia suuryrityksistä tähtää pääsääntöisesti toiminnan laajentamiseen (OP:n suuryritystutkimus 2025). Kasvuhaluukkuuden vahvistaminen on yksi merkittävimmistä muutoksista, jotta voisimme saavuttaa kasvutavoitteen. Toimenpiteet nykyistä nopeamman kasvun aikaansaamiseksi tehdään tai jätetään tekemättä yrityksissä, joten asennemuutos on tapahduttava myös siellä.

Suomessa on erinomaisia yrityksiä, joilla olisi potentiaalia uudistua ja kasvaa huomattavasti nykyistä nopeammin. Tästä potentiaalista jää nyt iso osa hyödyntämättä. Mahdollisuuksien aktiivinen etsintä pitäisi saada nostettua yritysten omistajien, hallitusten ja toimivan johdon yhdeksi tärkeimmistä tehtävistä. Kansainväliset markkinat tarjoavat monen yrityksen lisäkasvulle luontevan suunnan.

Liiketoimintaan liittyy aina riskejä, epäonnistumisiakin. Niiden pelko ei saa olla esteenä uusien mahdollisuuksien hyödyntämiselle. Nyt on aika rohkealle tekemiselle ja siitä syntyvälle kasvulle, josta hyötyy koko yhteiskunta.

Kutsumme yritysten omistajat, hallitukset ja yritysten johdot hakemaan uusia kasvun mahdollisuuksia ja tarttumaan ripeästi toimeen. Kasvun ReStart -esityksemme toteuttaminen luo edellytykset muutokselle.

2

Kasvun mahdollistajat

MUUTTOKIN ON KÄÄNNETTÄVÄ VOITOKSI

TOIMENPIDE 6

Tulevien hallitusten on sitouduttava vuosittaiseen ja nettomääräiseen 45 000 kansainvälisen osaajan saamisen tavoitteeseen, jolla turvaamme kasvun tarvitseman työvoiman ja taklaamme julkisen talouden kestävyysvajeen – Bruttokansantuote on vuonna 2035 1,5 prosenttia perusura korkeammalla.

Tulevaisuuden Suomen pitää olla houkutteleva ympäristö, jonne saapuu vuosittain vähintään 45 000 uutta osaajaa. Myös ulkomailla opiskelevat ja työtä tekevät suomalaiset on toivotettava tervetulleiksi takaisin ja hyödyttämään Suomea. Suomen tulee olla kaikin tavoin avoin, koska vuorovaikutuksen merkitystä kasvulle ei voi liikaa korostaa.

Suomen demografinen kehitys on ollut tällä vuosituhanella viettävä rinne. Syntyvyysluvut eivät lupaa väestönkasvua tai edes sitä, että työvoiman määrä pysyisi ennallaan.

Siksi olisi elintärkeää, että maan hallitukset sitoutuvat ohjelmissaan seuraavan vuosikymmenen aikana tavoitteeseen saada Suomeen vuosittain nettomääräisesti 45 000 kansainvälistä osaajaa. Tällä määrällä työikäisen väestön määrä pysyisi yllä ja kestävyysvaje poistuisi.

Vaikka suomalaisten asenteet maahanmuuttoon ovat muuttuneet myönteisemmiksi, on asenteissa yhä parantamisen varaa (EVA 2023). Suomeen töihin tai opiskelemaan tulevan pitää kokea olevansa tervetullut. Hyvä uutinen on se, että Suomi koetaan perheiden näkökulmasta hyväksi paikaksi elää. Suomalaista elämänlaatua arvostetaan.

Vaikka olemme viime vuosina saaneet merkittävästi enemmän uusia tekijöitä, on meidän pidettävä huolta siitä, että Suomella on myös pitovoimaa. Kaikista Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneista ulkomaan kansalaisista on Suomessa vuosi tutkinnon jälkeen noin 60–70 prosenttia. Jopa puolet ammattitaitoisista työntekijöistä kuitenkin lähtee Suomesta jo muutaman vuoden kuluessa.

Suomessa on viime vuosina aloittanut opintonsa vuosittain noin 30 000 ulkomaalaista opiskelijaa, joista vajaa 12 000 korkeakouluissa (vuonna 2023) ja yli 16 000 ammatillisessa koulutuksessa (vuonna 2022). Tänne opiskelemaan tulevat ulkomaalaiset ovat ryhmä, joka voidaan helpoimmin kotiuttaa.

Yrityksillä on tärkeä rooli paitsi työllistäjänä, myös opiskelijoiden harjoittelu- ja kesätöiden tarjoajana, jotta kansainväliset opiskelijat valmistuttuaan työllistyvät nykyistä paremmin.

Itse asiassa tekijöiden ei ole ainoastaan sallittava tulla, heitä on aktiivisesti houkuteltava. Suomi on maailmalla vielä varsin tuntematon vaihtoehto osaajille.

Työperäisellä maahanmuutolla ei ole havaittu olevan negatiivisia vaikutuksia kotimaisten työntekijöiden työllisyyteen, vaan osaajien maahanmuutto voi tukea myös syntyperäisten työllisyyttä (Maczulskij, 2025).

Maahanmuuton edistämiseksi

- Talent Boost -ohjelman kautta Suomea on markkinoitava paremmin, jotta kansainväliset osaajat löytävät Suomen ja tulevat tänne töihin, opiskelemaan ja yrittämään.
- Maahanmuuton prosesseja on entisestään parannettava ja nopeutettava sekä panostettava ulkomailla tapahtuvaan lupahakemuksen sujuvuuteen.
- Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrää tulee lisätä ja uuden opiskelijatarpeen tulisi kattaa ennustettu nuorten ikäluokkien pienentyminen. Kansainvälisille opiskelijoille tulee ottaa käyttöön lukukausimaksujen verovähennys, sekin kannustaa jäämään valmistumisen jälkeen tänne.
- Suomen on perustettava lisää englanninkielisiä päivä-, peruskoulu- ja lukio-paikkoja. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tulee tarjota mahdollisuus kattavaan kansalliskielten opetukseen, joka parantaa ulkomaalaisten integroitumista maahan.
- Ulkosuomalaisia on arvioitu mukaan noin 300 000. Tälle ryhmälle tulee rajatusti ottaa käyttöön avainhenkilövero, jota kautta osaamista ja ideoita kartuttaneita suomalaisia houkutellaan palaamaan kotimaahan ja tuomaan ulkomailla hankittua osaamista maahan.

TARVITAAN LISÄÄ KANSAINVÄLISIÄ OSAAJIA

TOIMENPIDE 7

Luodaan ulkomailla oleville avainhenkilöille lisää houkuttimia muuttua Suomeen. Avainhenkilöiden verotus muutetaan esimerkiksi niin, että tulosta 25 prosenttia on verovapaata ja 75 prosenttia veronalaista. Vastaava verokannuste ulotetaan myös Suomeen palaaville suomalaisille avainhenkilöille.

Modernissa digitaalisessa taloudessa ideoiden arvo on kasvanut hyvin korkeaksi ja parhaissa tapauksissa mittaamattomaksi. Korkeasti koulutetut asiantuntijat ovat kansainvälisen talouskilpailun halutuimpia kohteita.

Taloustieteellisen tutkimuksen mukaan rajojen yli kulkevien yrittäjien ja innovaattoreiden merkitys on suhteellisesti suurempi kuin heidän lukumääränsä edellyttäisi. Esimerkiksi Yhdysvalloissa 16 prosenttia innovaattoreista on maahanmuuttajia, mutta he tuottavat 23 prosenttia innovaatioista, kun niitä mitataan patenttien lukumäärällä, taloudellisella arvolla ja patenttiviittausten määrällä (Kauhanen ja DeVaro 2024). Innovaatiot ovat siis suurelta osin tuontitavaraa, niistä kilpaillaan ja ne liikkuvat herkästi.

Avainhenkilölain mukaan Suomeen yli kuudeksi kuukaudeksi tuleva, yleisesti verovelvollinen ulkomaalainen voi eräissä tapauksissa maksaa palkkatulostaan progressiivisen veron sijasta 32 prosentin suuruista veroa. Hänen tulee olla tehtävässä, jossa vaaditaan erityisasiantuntemusta ja siitä maksettavan palkan tulee olla vähintään 5 800 euroa kuukaudessa.

Koko avainhenkilölaki olisi viritettävä nykyistä kilpailukykyisemmäksi. Hyvän pohjan tälle uudistukselle tarjoaa Ruotsissa noudatettu malli, jossa avainhenkilön verotus on suoraviivaista. Sen mukaan avainhenkilön palkasta ja luontoiseduista 75 prosenttia on veronalaista, progressiivisen veroasteikon mukaan, ja loppu

25 prosenttia on verovapaata. Lisäksi kotimatkat ja koulumaksut ovat verovapaita etuja.

Ruotsin malli on edullinen erityisesti niille, jotka ansaitsevat 100 000–200 000 euroa vuodessa. Suomen osalta uudistuksen lopullinen kasvuvaikutus riippuu tänne muuttavien osaajien osaamistasosta, jota on vaikea arvioida.

Muulla maailmassa asuvia suomalaisia on eri arvioiden mukaan noin 300 000 henkeä (sisäministeriö). He ovat mahdollinen osaamispooli, joka on kasvattanut henkilökohtaista osaamistaan ja päässyt osalliseksi kansainvälisistä liikkeenjohdon menetelmistä ja on myös verkottunut kansainvälisesti. Palaajien mukana pääsisimme osalliseksi parhaista käytännöistä ja vahvistaisimme innovaatioisykliä sekä todennäköisesti myös kyvykkyyttä kaupallistaa ja viedä kansainvälisille markkinoille näitä innovaatioita.

Siksi avainhenkilölaista pitäisi poistaa raja, että sitä ei sovelleta Suomen kansalaisiin. Verokikkailuun tämä muutos ei johtaisi, sillä laki edellyttää jo nyt, että työntekijän on täytynyt olla verotuksellisesti ulkomailla asuva (rajoitetusti verovelvollinen) vähintään viiden täyden kalenterivuoden ajan.

TOIMENPIDE 8

Suomi keventää tavoitteellisesti yritysten hallinnollista taakkaa ja sääntelystä syntyviä kustannuksia, houkuttelee uusia investointeja, sujuvoittaa luvitusta ja toteuttaa sääntelykokeiluja – tavoitteena on tehdä Suomesta EU:n sujuvin ja yritysystävällisin toimintaympäristö, joka vauhdittaa investointeja ja yritysten kasvua.

Euroopassa levinnyt valtiontukikilpailu on ajanut Suomen ahtaaseen rakoon. Emme voi mitenkään kilpailla euromääräisillä yritystuilla Euroopan suurten maiden kanssa, joten toimivat keinot on löydettävä muualta. Voimme kuitenkin tehdä kilpailuedun investointeihin liittyvistä sujuvista prosesseista ja luvituksesta näyttäen suuntaa muulle Euroopalle.

Meillä on mahdollisuus saada merkittävästi puhtaan siirtymän investointeja Suomeen, vaikka ensimmäisen aallon voi todeta ainakin osin menneen meiltä ohi lukuisista projekteista huolimatta.

Syksyllä 2024 tehdyssä EK:n kyselyssä yritykset pitivät luvituksen ja muun viranomaisasioinnin sujuvoittamista selvästi merkittävimpänä kannusteena uusille investoinneille. Euroopan investointipankin Investment Survey (2023) kertoi, että suomalaisista yrityksistä 51 prosenttia piti sääntelyä esteenä investoinneille. Esimerkiksi ruotsalaisista ja virolaisista yrityksistä näin ajatteli 46 prosenttia, tanskalaisista yrityksistä vain 29 prosenttia.

Virkamiesten sääntelyn tulkintaan tarvitaan muutos. Soveltaminen ei saa johtaa liian kireään tulkintaan eikä erityisesti muita EU-maita tiukempaan linjaan. Nykyiset EU-lisät on purettava tavoitteellisesti.

Suomen on siirryttävä sääntelyn käsijarrusta mahdollistamisen kulttuuriin. Siinä yritys tai ihminen, joka haluaa investoida Suomeen, saisi päätökset ajallaan, ne olisivat hyvin ennakoitavia, eivätkä valitusoikeudet ole kohtuuttomia. Meidän pitää ymmärtää ja tunnustaa lainsäädännön ja normien kustannusvaikutukset.

Sääntelyn keventämiseksi ja sujuvoittamiseksi

- Ministeriöt velvoitetaan jokaisen uuden lakiesityksen yhteydessä tekemään yritysvaikutusarvio hallinnollisesta taakasta ja kustannuksista. Mikäli esitys lisää niitä, se on palautettava valmisteluun ja esitystä on joko muutettava tai haettava korvaavat säästöt olemassa olevasta sääntelystä. Velvoite koskee myös EU-lainsäädännön voimaan saattamista.
- Suomi ei kiristä Euroopan unionin sääntelyä tai muita ylikansallisia normeja ja nykyisestä kansallisesta lisäsääntelystä luovutaan tavoitteellisesti.
- Suomi toimii johdonmukaisesti EU:n lainvalmistelussa sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisten velvoitteiden keventämiseksi.
- Varmistetaan, että valmistelun loppusuoralla oleva luvitusuudistus viedään määrätietoisesti läpi ja taataan sille riittävät voimavarat.
- Suurille ja strategisesti tärkeille hankkeille määritellään takuu-aika.
- Investoivaa yritystä ei juokseteta viranomaiselta toiselle, vaan yritys saa palvelut yhden luukun kautta asiakasystävällisesti. Työ- ja elinkeinoministeriölle on annettava vahva mandaatti investointien houkuttelussa ja kaikki hallinnonalat saadaan toimimaan tavoitteellisesti yhteen maaliin.
- Käytäntöjä ja lainsäädännön tulkintaa eri puolilla maata on yhdenmukaistettava. Viranomaisen lain tulkinnalla ei saa kiristää sääntelyä.
- Toteutetaan sääntelyn kokeiluhankkeita. Myös hallinto tarvitsee asenne-muutoksen ja sillä on oltava uskallusta yrittää ja joskus epäonnistua. Toimiva keino on luoda ja laajentaa hallinnollisia kokeiluja, joissa kokeillaan sääntely-joustoja – esimerkiksi sotepalveluissa tuottaen asiakkaille parempaa laatua sekä teollisuuspuistohankkeiden yhteydessä, joissa tavoiteltaisiin esimerkiksi suuruuden hyötyjä useita teollisia investointeja varten valmistelluilla kaavoituksilla ja luvituksen resursseilla.

Lähteitä

Akcigit, U., J. Grigsby, T. Nicholas ja S. Stantcheva: Taxation and Innovation in the Twentieth Century, *The Quarterly Journal of Economics* 137(1), 329–385. (2022).
<https://academic.oup.com/qje/article-abstract/137/1/329/6292271>

EIB Investment Survey 2023

ETLA (2024)

<https://www.etla.fi/wp-content/uploads/ETLA-Muistio-Brief-141.pdf>

EVA (2024)

<https://www.eva.fi/blog/2024/07/27/perintovero-on-suomalaisille-epamieluisin-vero/>

EVA (2023) Eripuraiset suomalaiset lämpenevät työperäiselle maahanmuutolle

Kangasharju & Kuusi: Veronkiristys voi myös heikentää julkista taloutta. Etlä-kolumni 23.11.2023.

<https://www.etla.fi/ajankohtaista/kolumnit/veronkiristys-voi-myois-heikentaa-julkista-taloutta/>

Kangasharju, A. (2024)

<https://www.etla.fi/julkaisut/muistiot/yhteisoveron-lasku-on-arvioitua-kannattavampaa>

Kauhanen, A. ja DeVaro, J. (2024). Osaajien maahanmuuton taloudelliset vaikutukset. ETLA Muistio nro 141.

<https://pub.etla.fi/ETLA-Muistio-Brief-141.pdf>

Kleven, Kreiner, Larsen & Sögaard (2023). Micro vs Macro Labor Supply Elasticities: The Role of Dynamic Returns to Ef- fort. Nber Working Papers 31 549.

OP (2025) OP Suuryritystutkimus

<https://www.op.fi/documents/10208/1661249/OP-Suuryritystutkimus-2025.pdf/c13c1ba8-ce2e-7fd3-6eac-a1e50d456624?t=1736948053317>

Perheyritysten liitto (2025) Perheyritysten liiton selvitys: Perintö- ja lahjaveroihin varautuminen aiheuttaa miljardien investointivajeen perheyrityksissä
<https://perheyritys.fi/uutishuone/uutiset/perheyritysten-liiton-selvitys-perinto-ja-lahjaveroihin-varautuminen-aiheuttaa-miljardien-investointivajeen-perheyrityksissa>

Maczulskij, T. (2025)
<https://www.etla.fi/julkaisut/working-papers/immigration-and-innovation-in-finnish-manufacturing-firms>

Riksrevision (2023). Förändrade inkomstskatteregler 2011–2023. Underlag till granskningsrapport. Underlag A Den svenska inkomstskatten

Ropponen, O. (2025) Perintö- ja lahjaveron käyttäytymisvaikutukset.
Etlä Raportti No 157.
<https://pub.etla.fi/ETLA-Raportit-Reports-157.pdf>

Ropponen (2013) Sukupolvenvaihdoksen vaikutus perheyritysten toimintaan
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT Tutkimukset 174/2013
<https://vatt.fi/documents/2956369/3012249/t174.pdf/158d8aee-bca2-4ae3-9a48-f34324f1a675/t174.pdf.pdf>

Sisäasianministeriö: Ulkосуomalaisia yhdistää suomalainen identiteetti

<https://intermin.fi/maahanmuutto/ulkosuomalaiset>

Suomen Pankki (2024)
https://www.suomenpankki.fi/globalassets/bof/fi/ajankohtaista/lausunnot/documents/2024-12-09-kasvumuistio_final.pdf

Elinkeinoelämän keskusliitto

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10)

00131 Helsinki

Puh. 09 420 20

Julkaisu verkossa: ek.fi/KasvunReStart

